СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 293. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 17. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 293. Jersey City, N. J., Wednesday, December 17, 1930. THREE CENTS.

ПІДЛОЖЕНО БОМБУ ПІД ДІМ СУДДІ

ДАЛЬШІ НЕСПОКОЇ НА ТЕРИТОРІЇ, ОБНЯТІЙ СТРАЙКАМИ ТКАЧІВ.

ДЕНВІЛ (Вірджінія). — Хтось підложив бомбу під дім судді Р. С. Фітса, котрий обстоював спровадження війська до Денвіл. Військо дійсно прибуло й стереже ткацькі фабрики, які пікетують страйкуючі робітники.

Бомбовий вибух знищив ґанок дому і дах та повибивав вікна. Судді, його жінці і двом внукам, які спали, не сталося нічого злого.

На кілька годин перед вибухом бомби в домі судді вибухла бомба в домі, де мешкав неюнійний робітник, котрий був страйколомом. І тут не потерпів ніхто на життю. В тойсамий час спалено ще дім іншого робітника, котрий не належав до юнії.

На протязі останнього тижня підложено бомби під чотири доми.

Ґовернор Полард заявив, що супроти тих неспокоїв військо остане далі в Денвіл.

ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським іміґраційним комітетом зізнавали Натан Б. Перльман і Селія Разовський та домагалися від імени ріжних жидівських орґанізацій, щоби контролю над допущенням іміґрантів передати департаментови стейту. Зізнаючі були проти того, щоби замикати іміґрацію на два роки, бо, на їх думку, економічна депресія так довго не потреває. Далі вони обстоювали допущення до Злучених Держав жінок і дітей тих, котрі тут осіли на стало, як і тих, котрих вони утримують. Бо говорили зізнаючі, краще буде, коли ті люде прибудуть до Америки, ніж вислати з Америки сотки міліонів на їх утримання чи видавати другі сотки міліонів долярів річно на відвідини родин.

КОНҐРЕС В ОПОЗИЦІЇ ДО ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН. — Справа з допомогою потерпівшим від посухи і з фондом на публичні будови не поступає вперед, бо пропозиції президента стрінулися в сенаті й палаті послів з опозицією. Ходить о те, чи конґрес має розділювати гроші, чи президент.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ДАЛІ ПАНУЄ НАД МОРЯМИ.

ВАШИНҐТОН. — Адмірал Вилієм Прет твердить, що мимо Лондонського договору і теоретичної рівности, на ділі Велика Британія має таки на морі перевегу. Це є вступом до розбудови американської фльоти.

ПОНАД $1,000,000 НА ВИБОРИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Най підніс був протест проти допущення Дейвиса до сенаторського крісла задля незголошення правдивих видатків на вибори. Цей його протест перепав. Та Най свого не дарує. Тепер він твердить, що на ті вибори видано більше ніж $1,000,000. Справа та опиниться перед сенатським комітетом для розслідження виборчих фондів і видатків.

ДО ЧАСУ ЗБАНОК ВОДУ НОСИТЬ!

ШИКАҐО. — І щастя не можна надуживати. Про це переконався ґраф Фелікс фон Люкнер, знаний під іменем „Морський Чорт". Перебув він велику війну з великими пригодами. Боровся в перших рядах у морській битві під Ютляндією. Під ним затонуло 4 кораблі, на яких боровся, а він виратувався за кождим разом. Підчас війни затопив 18 аліянтських купецьких кораблів на ріжних водах. А по війні оплив світ на малім яхті. І завжди виходив ціло.

Аж доперва тепер доїхав йому автомобіль. В катастрофі, яка трапилася біля Шикаґа, зазнав він значного ушкодження тіла, бо поломано йому ребра. Люкнера відвезено до шпиталю.

В НЮ ЙОРКУ БЕЗДОМНИМ ЩЕ НАЙЛІПШЕ.

ВАШИНҐТОН. — Президент допомогової акції для безробітних подає, що хто би поглянув на довжезні ланцюхи бідних, які ждуть на свою чергу, щоби дістати їду, той міг би набрати враження, що в Ню Йорку справа допомоги голодним знаходиться в оплаканім стані. Та на ділі так не є. Президент каже, що в Ню Йорку є богато ріжних допомогових інституцій, які видають поживу для голодних. А голодні й безробітні не мають що робити і ходять від одної інституції до другої і замісць діставати три рази їду, їдять по шість разів. Тому з їдою нема клопоту, але більша біда є з одежею і лікарською помічю, бо більша частина голодних є обдерта та схорована.

ПРОТИ УРЯДОВОЇ ЦЕНЗУРИ.

НЮ ЙОРК. — Рабін Натан Кравс виголосив на лончу в користь безробітних акторів промову, звернену проти такої цензури, в якій приходить до голосу влада з поліцією. Він каже, що публика сама є найкращим цензором. Зла штука не вдержиться, а добра знайде завжди попит. Доброю штукою вважає Кравс таку, яка збуджує у слухачах бажання жити краще, благороднище й ідеальніше.

POLISH RIGOR IN THE UKRAINE.

U. S. Correspondent's Arrest.

A HUSH EFFORT.

Treatment of Political Prisoners.

(From our own Correspondent).

Apparently there is some embarrassment in Poland over the arrest of Mr. Farson, correspondent of the "Chicago Daily News," near Lemberg. The villages of Eastern Galicia, where the now well-known atrocities were committed, are cordoned off by police so as to prevent any kind of inquiry on the spot. Anyone attempting to enter or pass through these villages is either turned back or "controlled" (that is to say, his papers are inspected as if he were passing a frontier) or arrested. Ukrainian doctors wishing to attend injured peasants have been turned back. A high Rumanian official who passed through East Galicia some time ago was "controlled" (not in any discourteous way, but simply for purposes of identification). Mr. Farson (like Mr. Gay before him) was arrested.

Your special correspondent at Lemberg stated this at the time, but it may be repeated with greater precision of detail because an attempt is being made to create the impression that Mr. Farson was not arrested at all, not so much because there is anything particularly outrageous in the arrest of a foreign journalist (which is really nothing to complain of, and easily happens in troubled times), but because it attracts a certain amount of attention to the atrocities in the Ukraine. Every effort has been and is still being made to conceal these, and every effort is therefore being made to conceal the fact of Mr. Farson's arrest, just as every effort is being made to conceal the fact that one of the peasants who were so dreadfully beaten is a citizen of the United States.

Concealment is made all the easier because the representatives of English, French, and American newspapers and news agencies in Warsaw are, with few exceptions, either Poles or else have material interests in Poland, or are Polonophil to an almost incredible degree and are therefore either unable or unwilling to report anything the Polish authorities do not wish them to report.

Detained for Nine Hours.

The facts relating to Mr. Farson's arrest are as follows. He was arrested at Gaje, near Lemberg, at about 12.30 on November 12. He was taken to a police station about half-way back to Lemberg. At four o'clock he was transferred to the political section of the police station, and at seven he was transferred to a separate room, the door of which was guarded by policeman. (He was not allowed to leave this room, even accompanied by the policeman). He was not released until about ten o'clock.

Thus, after being arrested he was detained for nine or ten hours, so that there can be no question of merely "controlling" his papers, as the Polish authorities are now trying to make out. The village of Gaje, by the way, was the scene of some of hhe worst atrocities.

(The Manchester Guardian,
Friday, November 21, 1930).

POLISH TERROR IN THE UKRAINE.

Mass Protests in U. S.

We have received the following cable, signed by Emil Revyuk, chairman of the Convention of the United Ukrainian Organizations of America:—

At the Convention held in New York on October 23, 1930, the American citizens and World War veterans of Ukrainian descent, as well as representatives of various American Ukrainian churches in Ameriea considered the present Polish terrorism in the Ukrainian territories. American press correspondents cable from Poland reports about the torturing of Galician Ukrainans, about the bombing of Ukrainian schools, co-operative warehouses, libraries, and other cultural centres, as well as about the outrages of the Polish pacificatory punitive expeditions. In view of the above happenings the Convention has proclaimed the entire month of November as the month of national mourning for the Ukrainian victims of the Polish terror. The 15th of November is fixed as the day for mass protests all over America against the Polish outrages in Galicia, and Sunday, November 16, is fixed as the day of prayer for the Ukrainian victims.

We hope that you will raise your voice in behalf of our brothers of the Ukrainian territory under Poland. We demand an impartial international commision to investigate the terrorism in Galicia. In this same matter we appeal to the American Secretary of State Mr. Henry L. Stimson, to the British Premier, Mr. Ramsay MacDonald, to the French Foreign Minister, Mr. Aristide Briand, and to the League of Nations.

(The Manchester Guardian,
Tuesday, October 28, 1930).

БОЛЬШЕВИКИ ПОТІШАЮТЬ СЕБЕ.

Вся большевицька преса переповнена закликами до піднесення робітничої дисципліни, до збільшення продукції, до полагодження транспорту й т. д. Разом з тим ґазети переповнені відомостями про „саботажників", „контр-революціонерів" та інших „вредителів". Друкують резолюції ріжних комуністичних та робітничих орґанізацій про „вредителів" та заклики до поліпшення праці й т. п. Щоби відвести очі населення від своїх недостач краму, фабрикантів, харчів і т. п., ґазети ввесь час пишуть про „стралний економічний стан" поза межами Росії. Вони подають відомости про безробітних, про крахи банків, про крахи на біржах і т. д. Взагалі стараються змальовувати найчорнішими фарбами життя за кордоном, щоби не так тяжко було переживати всі трудноші населенню Росії.

КОЛИ ДИРЕКТОР НЕ ЛЮБИТЬ ТЕРЦІЯНА.

В ґімназії у Величці директор Герцоґ не любив терціяна (сторожа) Франца Ґазека і тероризував його, як міг. Терціян не витерпів сикатур директора і кинувся під поїзд та згинув. Директора усунули з ґімназії, а ґімназійна молодь влаштувала улюбленому терціянови величавий похорон.

СПРАВИ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В ПОЛЬЩІ.

Як повідомляють з Луцька, питання про обсадження катедри волинського архиепископа, яка мала бути обсаджена Українцем, розвязане остаточно в той спосіб, що волинським архиепископом призначений еп. Симон, Москаль з походження і з культури. Луцьким вікарним епископом має бути іменований арх. Дамаскин, теперішній настоятель Почаївської Лаври, теж Москаль. Коли до цього додати призначення на віроісповідного референта у воєвідстві Москаля Голубовського — розгром української церковної справи на Волині є очевидний.

НАГОРОДА ЗА МАТЕРИНСТВО.

У Будапешті відбулося „свято матерей з великим потомством". По скінченні свята 1,200 матерей дістали нагороди за те, що мають більше ніж 6 дітей. Найбільшу нагороду дістала якась пані Веберова, яка привела на світ 25 дітей і була три рази замужна.

УКРАВ ГРОШІ І ПОВІСИВСЯ.

В селі Долистя у Виленщині війт Кумос і секретар Шавловський здефравдували з громадської каси 50,000 зол. Коли їх гріх вийшов на верх, війт зі страху повісився, а секретаря замкнули.

СТРАШНА РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

В чеськім селі Малінова жив 33-літний муляр Осип Пітерман, який пав гарну жінку і четверо дітей. Вони жили досить щасливо, але коли Пітерман утратив працю, а його жінка пішла на службу до молодого і богатого селянина Гайди, то ціле родинне життя пішло шкереберть. Жінка бідного робітника полюбила богатого селянина, а коли робітник про це довідався, він задушив жінку, вбив 4 дітей, а потім сам відобрав собі життя.

ЩО ДІЄТЬСЯ В С. Р. С. Р.

„Красная Газета" подає, що радянська влада в Ленінграді зменшила обідову пору для робітників на 15 хвилин. За 15 хвилин робітник мусить зїсти обід і вернути до фабрики. Тим чином хочуть збільшити продуктивність фабрик. У фабриці „Красний Путиловець" відбулося віче робітників, які домагаються годинної обідової перерви.

„Правда" пише, що арештування інжинірів дуже пошкодило фабрикам, та що всі інжиніри політично непевні, тому треба провід у фабриках передати в руки вишколених робітників.

„Правда" повідомляє також, що в селі Махово над Волгою селяни вбили комуніста, який реквірував збіжжя.

ПІЛСУДСЬКИЙ ПОЇХАВ ЗА КОРДОН ВІДПОЧИВАТИ

ОПОЗИЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЯСНЕННЯ ЗПРИВОДУ ПОВЕДЕННЯ ВЛАДИ З АРЕШТОВАНИМИ ПОСЛАМИ.

ВАРШАВА (Польща). — Хоч уже давно говорилося про те, що Пілсудський виїде на південь для відпочинку, всеж виїзд його стався так несподівано, що на двірці провожали його лише найближчі приятелі. Ваґон Пілсудського причеплено до потягу, котрий їде до Відня й Швайцарії. Кажуть, що Пілсудський думає перебути зиму на острові Мадейра, щоби там поправити своє здоровля.

Пілсудський виїхав з Варшави саме на передодні, коли уряд Славека змушений буде перший раз в новому соймі зводити боротьбу з опозицією. Опозиція вимагає від уряду пояснення в справі арештовань послів сойму й умов тримання їх у вязницях, де над ними знущалися, били їх та морили голодом.

В ЕСПАНІЇ ДАЛІ НЕСПОКІЙ.

МАДРИД (Еспанія). — По всій державі оголошено военний стан, а деякі окремі райони оголошено в стані облоги. На другий день після того, як у Хака повстання було вгамоване, в самій столиці летун Франко зробив спробу викликати повстання. Він прибув зі своїм товаришем, з яким утік із вязниці, на місцеве летниче поле. Тут до нього приєдналося ще кількох летунів, які на літаках кружляли кілька годин над Мадридом, розкидаючи відозви з закликом до революції.

Більшість старшин та жовнірів на летничому полі на все це дивилися як на жарти. Нарешті уряд прислав артилєрію, яка уставила ґармати на летничому полі й своїми обстрілами примусила летунів тікати з району Мадриду. Сам Франко й одинацять його товаришів втікли до Портуґалії, де віддалися в руки портуґальської влади. Франко ще не тратить надії на революцію й говорить, що Еспанія скоро стане републикою.

КОРОЛЬ ПРИГОТОВИВСЯ ТІКАТИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Еспанська королева походить з анґлійського королівського дому. Тому тут дещо знають про наміри еспанського короля. Відомо, що кілька років еспанський король не певний свого становища, а тому він поробив деякі приготовання, щоб оселетися в Анґлії, колиб йому довелося тікати з Еспанії.

З королевою Вікторією в Мадриді завжди живе кілька ближчих її приятельок з Анґлії, які можуть стати їй у помочі в потребі. Разом з тим король забезпечився певними фондами, щоби було за що жити, коли опиниться на еміґрації.

ПУАНКАРЕ ХВОРИЙ.

ПАРИЖ (Франція). — Лікарський бюлетенв повідомляє, що бувший президент Франції, Реймонд Пуанкаре, тяжко захворів. Його лікарі тепер перебувають невідступно при ліжку хворого. Кажуть, що Пуанкаре має неправильну циркуляцію крови й частинний параліж.

Хворобу його пояснюють великим перетомленням усього орґанізму, до чого ще добавилися наслідки тяжкої операції, яку він переніс рік тому. Всі думали, що Пуанкаре на стільки видужав, що може взятися за активнішу державну роботу, а тому повідомлення про його тяжкий стан викликало занепокоєння в прихильних йому політичних колах і серед приятелів.

ТЕРОРИСТИ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — В Ґалаці затримала поліція кількох російських та румунських терористів. На допиті вони призналися, що мали на меті висадити в повітря будинок парляменту та королівську палату.

ПОТЯГ НАЇХАВ НА ЛЮДЕЙ.

ЗАГРЕБ (Югославія). — Пасажирський потяг, який їхав до стації Загребу, на повнім ході налетів на групу людей, що стояла на торах перед плятформою. Чотири жінки вбито відразу, а 37 мужчин і жінок покалічено так, що дехто з них не виживе.

Влада веревела арешти серед заряду стації. Арештовано також і начальника стації. Кажуть, що причиною катастрофи було те, що на час приходу потягу жадного урядника стації не було на своєму місці.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Після розгрому фінських комуністів націоналістичною орґанізацією й урядом, знову почалася активність комуністів у Фінляндії. Сюди прибули нові інструкції з Росії та московські комуністичні аґенти, які розпочали свою підпольну роботу.

Останніми днями поліція арештувала 50 активних комуністичних аґітаторів та захопила в свої руки багато документів з таємної комуністичної головної кватири. Арештовано також одного московського красноармійського офіцира, який перебував у Фінляндії на фальшивий пашпорт. На кордоні з Росією арештовано кількох фінських та російських комуністів, які старалися перебратись до Росії, щоб утікати від фінської влади. Серед арештованих знаходяться бувші члени парляменту.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СТОЛІТТЯ СМЕРТИ ВИЗВОЛИТЕЛЯ І СОБОРНИКА

Ціла Америка святкує сьогодні столітні роковини смерти Симона Болівара, котрий помер дня 17. грудня 1830 р. в годині 1-шій пополудни. По сто літах його смерти міліони людей пошанують його сьогодня, дня 17. грудня, в годині 1-шій зполудня, двомінутовою мовчанкою. Пошанують його й по ріжних містах Злучених Держав, складаючи вінці у стіп численних памятників, які можна подибати у всіх більших парках американських міст.

Симон Болівар відомий як визволитель Полудневої Америки зпід еспанського ярма. Визволив він пять теперішніх республик: Перу, Еквадор, Болівію, Венецуелю і Колюмбію. Велика його визвольна ідея змагала не тільки до визволення поневолених, але й до обєднання усіх їх в одну соборну державу. Болівар був отже пропаґатором панамериканської ідеї. Та його ідея обіймала одначе тільки держави Полудневої Америки, бо хоч він подивляв конституцію і демократію Північної Америки, всеж таки був того переконання, що між Північною і Полудневою Америкою є завеликі ріжниці, щоби можна обєднати держави з півночі й з полудня в одну цілість.

Та його панамериканська ідея зазнала вже за його життя великих ударів. Між поодинокими, щойно визволеними державами повстали такі ворожнечі, що самий Болівар почав на ложі смерти сумніватися, чи варта було проливати кров і марнувати життя для такої справи, яка виглядає на орання плугом по морю, себто є цілком безнадійною. Сьогодня, сто літ по смерти Болівара, можна би прийти до того самого заключення, коли би судити справу по розрухах і революціях, яких на полудні так богато. Та на ділі так воно не є. Всі визвольні держави таки розвиваються у тому напрямку, що ідея Болівара таки буде здійснена.

Його особа набрала на протязі століття такої сили й поваги, зістала овіяна таким ідеалізмом і такою величю, що його ідея знаходила й знаходитиме далі ідейних наслідників. Болівар був великим войовником, орґанізатором і провідником. Доперва в останній хвили життя, коли хороба знищила його сили, попав він у песимізм. Але в часі боротьби не могла зломити його ніодна програна, ніяке нещастя. І тому саме по кількох програних міг він розбивати еспанські війська з горсткою обдертих і голодних очайдухів, відданих, як і він, всеціло визвольній справі. Помер він опущений всіми, без маєтку і приятелів. А сьогодні славлять його міліони.

„LID" ПРО НАШІ СПРАВИ

(Від нашого дописувача з Праги, Чехословаччина).

Перечитуючи сторінки чеського часопису „Lid" — органу клерикальної чеськословацької партії, що носить назву „ческословенска страна лідова", приходиться дивуватись, чому якраз цей часопис так ретельно займається українською справою. Чому він якраз не обмежується виключно на сухому нотованю визначніщих випадків з життя українського народу, як це робить переважно більшість чеських часописів, а старається проаналізувати визначніщі події на українському ґрунті та належно їх оцінити.

На поставлене питання можна знайти багато відповідей, але не можна бути певним, що хоч одна з них є правдивою. І так можна думати, що „Lid" пише про українську справу так, а не инакше тому, що перенятий духом християнської любови. Можна думати, що Українці цікавлять редакторів „Lid-у", як нарід, що посідає значну частину католиків грецького обряду; зрештою можна думати, що грає тут ролю безпосередній звязок нашого греко-католицького духовенства з духовенством чеським католицьким. Можливо також, що всі ці вказані причини разом взяті впливають на ставлення „Lid-у" до української справи. Як би там не було, але ми маємо в „Lid-і" вірного нам інформатора про наші справи. Коли приняти на увагу, що „Lid" всежтаки розходиться між чеським суспільством у відносно великих скількостях, то статті поміщувані в „Lid-і" можуть значно прислужитися до пропаґанди нашої національної і державницької справи.

В ч. 255 „Lid-у" з дня 5. листопада с. р., була поміщена стаття п. Йозефа Отра під заголовком: „Українці, нарід, що домагається своїх прав". З огляду на цікавість цієї статті приводимо її в перекладі в цілости.

П. Отр пише:

Українські справи тільки в ряди годи дістаються до чеськословацької преси, коли якраз з нашої точки погляду малоб їм бути присвячено більше уваги. Здається, мало би бути відомим, що варшавська влада післала на Україну т. зв. „карні відділи", щоб вони здавили розрухи на Україні. До якої міри це повелося не можна певно сказати. В цих днях польські часописи принесли повідомлення, що як тільки розрухи будуть здавлені, зараз же відділи будуть відкликані. Але до цього часу вони там є.

Однак певним є, що польське гноблення Українців викликало власне протилежні наслідки. Доказом того є те, що всі національні українські партії злилися в один виборчий бльок, щоб цим подолати польське гноблення. Всі ці прояви звернули увагу на українське питання, котре може бути закладовою проблемою в розвитку Східної Европи.

Нарід, що складається з 40 міліонів чоловіка, в якого туга за волею була віддавна розвинена, не осягнув незалежности зараз же після упадку царської імперії. Тодішня область України оголосила себе Українською Народньою Республикою. Східна Галичина, Буковина і Підкарпатська Русь, складові частини Австро-угорської монархії, покликали до життя по упадку Австрі 1918 р. західно-українську республику з головним містом Львовом. Обидві частини злучилися в 1919 р. в державу, звану „Соборна Самостійна Українська Народня Республика".

Цю державу зі всіх сторін нападано, зокрема нападала Росія і Польща. Помимо всіх прав про самовизначення народів дістала Польща тогож самого 1919 р. мандат на окупацію Східньої Галичини і від того часу розпочала свою політику гноблення. Найбільша частина України з 30 міліонів населення припала Росії, Буковина і Бесарабія Румунії, підкарпатська Русь Чехословаччині.

В той же час, коли Румунія і Чехословаччина створили Українцям сприятливі обставини, щоб вони могли свобідно розвиватися, не сталося так в Польщі, де українська меншість складає 7 міліонів населення. Польська шляхта, учителі і військові старшини польонізували Українців. Українці, що служили в армії, були приділювані тільки до польських полків, тому, що українські військові відділи були ненадійними. Не краще поводилося українській інтеліґенції. Національна свідомість Українців в таких обставинах прокинулась у всій своїй ширині і так виникали тайні українські орґанізації, що їх метою була незалежність і воля України. Ці тайні гуртки є в сталих відносинах з еміґрантами і коріні їх сягають не тільки до середньої Европи, але і до Радянської Росії.

Росія—четаерта держава, що приняла участь у поділі України, була змушена обставинами дати Українцям автономію, яка виявилася у т. зв. „Українській Радянській Республиці" в С. С. С. Р. Тут тимчасом розвинувся сильний український національний сепаратистичний рух, якого корінів треба шукати в русі антикомуністичному.

Але не тільки це! В останній добі спостерігається між Українцями сильне стремління до самостійности, то значить утворити з окремих частин українського терену одну цілість. Частини під Польщею, Росією, Румунією та Чехословаччиною хочуть створити одну самостійну державу.

Колиб до цього дійшло, значилоб це для всіх держав далекосяглі внутрішньо-політичні зміни та господарське ослаблення. Значно відчула би зміну Польща, що посідає дуже урожайну частину Східньої Галичини та великі природні поклади, зокрема нафту, яка має в польській закордонній торговлі велике значіння.

Відірвання України від Росії є її життєвим питанням і вона могла би з трудом істнувати без України. Нема сумніву, що Україна в короткому часі сталаб богатою державою завдяки своїм природнім богатствам та ґеоґрафічному положенню. Українському руховi богато уваги присвячує Радянська Росія, яка без України сталаб нічим. Україна є житницею С. С. С. Р., далі має найбільші, найкращі площі для плекання цукрового буряка та виключні вуглеві копальні. Донський басейн, що тягнеться аж до Азовського моря та своїм вугіллям живить цілу промисловість.

Таксамо зaінтересована Польща в своїй Україні.

Здається, що проблема екзистенції Росії раніще чи пізніще буде залежати від України.

З деякими виводами п. Обра, як нпр., що корінів українського сепаратистичного руху треба шукати в русі антикомуністичнім, що доля Росії цілковито залежить від України, безперечно не можна погодитися, як також не можна погодитися з тим, що Румунія і Чехословаччина в протилежність до Польщі дали повну волю розвитку Українцям, що підпали під владу цих держав, особливо це відноситься до Румунії з її славнозвісною „сіґуранцою". Але помимо того ця стаття представляє собою значну цінність, в першу чергу, як спроба всесторонього охоплення цілости українського руху.

М. Ніцкевич.

ВІДВІДИНИ РІДНОГО КРАЮ

(Стаття надіслана з краю із кругів У. В. О.).

З цілого ряду оголошень чи то корабельних ліній чи перевозових товариств та поодиноких менаджерів про цьогорічні поїздки по Европі як теж по рідному краю, поміщених в американській українській пресі, як теж з численних листів до рідні в краю чи инших людей або орґанізацій, виходить, що цьогорічна прогулька наших земляків з Америки й Канади в рідний край може навіть була численіша, як в роках попередних. Поїздки в рідний край мають своє значіння. Вони є одним з доказів, що наші заокеанські земляки, хоч довгі літа відірвані від рідного краю, не забувають ще на свою Батьківщину і раді відвідати місця свого уродження. Попри це поїздки в край мають виховне та до певної міри й політичне значіння. В першу чергу наступає тут безпосередна виміна думок, поглядів на працю як в краю так і за океаном на національному полі, наступає затіснення звязків рідого краю з заокеаном, а в купі з тим поглиблюється та посилюється праця над звільненням Батьківщини з ворожої неволі. Усувається тут небезпека поділу нації на дві ґрупи, на край і еміґрацію з її злими сторонами.

У попередньому році мав край нагоду витати в себе земляків ізза океану, що належали до всяких соціяльних кляс та партійних угруповань. Були тут редактори, лікарі, професори і звичайні робітники. Всіх їх в краю щиро витали, бо отсе бачив край тих заокеанських представників, що, приглянувшися життю нашого народу під чужим ярмом, стануть за границями нашими оборонцями перед культурним світом та піонірами, які на американському ґрунті поміж нашими земляками поширюватимуть ідею визвольної боротьби в рідному краю. І самі наші заокеанські земляки приобіцювали це зробити. І дійсно в богатьох з дотеперішніх делеґатів з Америки рідний край не завівся, бо вони по можности своїх сил старались сповнити ті завдання, які перебрали на себе. Майже кожний з них вважав за свій обовязок на ширших чи тісніших сходинах чи в гуртку знакомих ділитись враженнями з рідного краю, відсвіжити в своїх слухачів образ батьківщини та проповідувати конечність нашої визвольної акції при допомозі американських земляків.

Однак слід ствердити, що не у всіх відвідувачів старого краю викликала поїздка позитивні наслідки. Не сміємо замикати очей і на обставину, що поїздка деяких принесла радше шкоду ніж користь. Причини такого явища треба шукати в збігу обставин, як теж в характері тих людей, що вибирались в рідний край та в цілях, для яких вони тамтуди їхали. Деякі з них може дійсно щиро віддані справі, необзнакомлені одначе з місцевими обставинами попали в середовище опортунісітів чи людей упавших зовсім на дусі і під їх впливом попали самі в зневіру і замісць довіря в доцільність нації в краю та в доцільність нашої боротьби з ворогом, привезли до Америки тільки слова критики або причіпились до якоїсь орієнтації на чужі сили, чи то польської чи московської, що теж ґрасують на рідному ґрунті.

Ще більше шкоди нанесли такі відвідувачі, що їхали туди не ради сентименту до рідної землі, але ради заспокоєння своїх амбіцій чи шукання арґументів на своїх політичних противників в Америці, а вкінці в погоні за сензаціями. Такі особи, зрозуміло, шукали собі в краю людей до себе духово зближених, а саме людей невдоволених з визвольної акції, деструктивних критиків та вічних малькотентів, що всякими теоріями та критикою визвольної боротьби закривали своє боязливе серце.

Були теж такі, що може це, що вони бачили, вірно передавали в Америці, не здаючи одначе собі з цього справи, що серед даних обставин не могли вони инакше бачити. Тут маємо на думці тих, що овіяні дійсною любовою до вітчини, а навіть повні охоти допомоги боєвій акції в краю, захоплені тою акцією, їхали в край, щоби на власні очі бачити той революційний рух та може навіть, по американському звичаю, стиснути руку одному чи другому провідникови чи членови боєвої орґанізації з заявою признання. Приїхавши однак у край, не мали ані спромоги говорити з провідниками чи навіть з членами орґанізації. І не дивниця. Бож УВО є підпольною орґанізацією. В краю не можуть члени тоїж носити ніяких видних відзнак. Щож торкається їх акції, то акція підпольна в краю не має характеру ані маневрів ані військових вправ. Цего вимагають обставини і конспіративність. І тому вертає з краю неодин земляк без одушевлення, бо, мовляв, не бачив — боєвих людей.

Моглоб здаватися, що ми хочемо відраджувати відвідини рідного краю. Навпаки, чим більше людей їде в рідний край, на короткі відвідини, тим краще, бо затіснюються звязки, відновлюється пізнання рідного краю, а з тим пієтизм до його долі; росте завзяття і творча ненависть до ворога та віра в наші власні сили. Ходить тільки о те, щоб в край їхали люде овіяні любовю до рідної країни, готові рідному краєві помагати, а не тільки люде жадні сензації або такі, що шукають собі таним коштом мученичого вінця або арґументів для своєї деструктивної праці в Америці.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

(Оригінальні матеріяли з краю).

(36)

Треба згадати, що улани, перебуваючи в селі Боків взяли Фурдея Зиновія до ліса, щоби показав місце, де є схована зброя. Він очевидно не міг знайти місця й повернув до дому. Пізним вечером його знову відпровадили до ліса, де **він згинув траґічною смертю від револьверової кулі,** як опісля ствердила судова комісія з Підгаєць.

Фурдей Зиновій числив 19 літ, мав 4 ґімназійні кляси, був світилом серед молоді. Керував аматорським гуртком і був дуже добрим малярем. Дня 25. травня ц. р. був арештований разом зі студентом Галіном Василем у звязку з підпалами. Просидів сім тижнів в бережанській тюрмі, звідти за кавцією (500 зол.) вийшов на волю.

Дня 4. жовтня не стало його між живими. Вічна Йому память!

В звязку з арештуванням Джидори Івана арештовано дня 7. жовтня Максимишина Гриця з Голгія й Пришляка Осипа з Заставча. Всі три сидять у Станиславові.

КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ В ГАЙВОРОНЦІ.

Дня 10. жовтня ц. р. вечером заїхала до села Гайворонка, повіту підгаєцького, карна експедиція 9. полку уланів з Теребовлі. Росташувалися по всіх хатах найсвідоміших Українців, при цьому не одного з них побили. Другого дня, 11. жовтня, зачали в селі господарити в той спосіб, що забрали харчі не тільки для коней, але й для себе й то так, що для кожного жовніра мусіла була бути печена качка, чи гуска, ½ літри горівки, 1 пачка тютюну „пшедньего", а крім того визначили на кожного Українця контрибуцію 1 корець збіжа. В той же день змобілізували всіх Українців з возами і улани в супроводі місцевих „стшельцуф" розїздили по селі та при цьому катували людей. Тогож самого дня пополудні зробили збірку коло церкви цілого відділу й з сокирами, мотиками та бучками в супроводі офіцирів і підофіцирів кинулися до церковного дому (дяківка) і почали руйнувати двері, вікна, а відтак вдерлися до кооперативи, роскидали все й понищили, а в молочарні порозбивали нові, тільки що перед місяцем привезені молочарські машини, кружлівки, масничку, ваґу столову й інше молочарське приладдя. В кооперативній пивниці розляли нафту й кидаючи до середини ручні ґранати, запалили. Вечером улани уладили забаву з музикою й танцями, на яку силою стягнули музикантів та дівчат.

В неділю, на третій день свого перебування почали переводити в деяких українських господарів ревізії, при цьому не обійшлося також без вандальського нищення. Одже в Петра Гусака знищили кімнатне урядження й повибивали вікна. Те саме зробили й в Івана Гусака, Омеляна Бочана (сина Дмитра), Осипа Байсаровича, а у вдови Анни Бочан розшили стайню, в Стаха Кобасюка навіть завалили стайню.

Грозили їм, що коли не підпишуть декларації, зречення всіх українських інституцій, то перевернуть село догори корінням. Деякі з громадських радних, перелякані цим, таку декларацію підписали. Підстаршини поінформовані місцевими „стшельцами", били нагайками та палицями людий. Побито: Ониська, Солонинку, Михайла Миськова, Якима Мацалу, Гринька Гусака, Романа Бочана, Василя Данилюка й інших.

Керував усім сержант — жидок Горовіц, родом з Підгаєць. Командантом відділу був якийсь ротмістр ґраф Кшевуцкі і поручник Заремба. Тогож самого дня навантажили награбованим збіжем 70 фір і відвезли до військових маґазинів в Теребовлі. Слідуючого дня рано карна експедиція залишила село.

УЛАНИ В ПІДГОРОДДЮ.

Дня 16. жовтня ц. р. в год. 10 переїздив через село Підгороддя біля Галича ескадрон 6. полку уланів. А зогляду на те, що панове „старші" десь щось чули про „Рідну Школу" в Підгороддi, то постановили її відвідати. Як звичайно, у війську довго не розмірковують, бо „скоре рішення певний успіх побіди", отож улани оточили першу, що впала їм у селі в око, школу, та дарма, що на школі була таблиця з державним „ґодлом" і написом „паньствова", викликали перелякану учительку та дітей і побрязкуючи списами та шаблями, погрожуючи канчуками, наказали напис замалювати. Але через те, що пензля під руками не було, а „боєвий плян" передбачував ще й інші дива, то вони здерли списами таблицю з будинку та серед загально відомих „боєвих окликів" її поломили. Певна річ, що читальня „Просвіти", яка стояла недалеко при дорозі, не моглa залишитися поза їх увагою. Прийшла черга й на неї. Хоробрі улани подерли куліси, повибивали шиби, понищили образи та портрети, поломали столи та лавки, та закінчивши „славний бій з ворогом", від'їхали в напрямі до Комароза. Кооперативи та молочарні не порушили. Чому? питали люде. Чи наша кооператива гірша? Невжеж молочарня така небезпечна, що її ніхто не чіпає?

Але десь під вечір почувся по селі ґамір, крики, плач дітей, виття переляканих собак і рев перестрашеної худоби. Чоловіки ховалися по корчах і полях, жінки десь ближче хат. Небаром облетіла село тривожна чутка, що розбивають кооперативу, молочарню, помешкання учителя „Рідної Школи", п. О. Ремезовського, переводять ревізії в господарів Бойчука Ілька, Духовича Гриця та інших.

Ті так звані ревізії велися коротко. Там де вони переводилися, лишилося по них купи сміття та румовища повалених печей.

Будинок кооперативи, в якім містилася молочарня та читальня „Просвіти", здемольовано цілковито. Все те, що сокира, спис, шабля та людська злоба могла зробити, було зроблено.

Залишилися лише обдерті стіни з дахом, а між ними купи румовищ збіжа, штучні навози, скла, понищені сільсько-господарські машини та всяке урядження.

Стоїть читальня „Просвіти", колись пишна, повна веселого гамору, життя та праці, мати не одного культурного почину, вихованиця богатьох гарних одиниць, стоїть як свідок недавнього минулого, як нова сторінка нашої історії, як взірець співжиття „двох братніх народуф", як жива передвиборча відозва...

Ми свідомі того, що звільна загояться рани, поверне село до культурно-освітної праці, економічної розбудови та попливе все майже так, як передтим — лише богацько наших людей вилікується з манії „братерства, мілосьці і вспулжиця", а матері лякатимуть своїх нечемних дітей вже не Татарином, а польським уланом.

(Конець).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЕМБЕЛ, О.

На допомогу бідним дітям.

Українські бідні діти з Кембел, О., як і українське громадянство повинні заінтересуватися добродійною виставою, яка відбудеться 17. грудня в Меморіял Гайскул Авдиторії, а якої дохід призначений на допомогу бідним дітям. Треба нам подбати, щоби при розділі допомог не забуто за українські діти, а разом з тим треба заінтересуватися самою виставою.

Сама вистава матиме ріжнородну програму. Виступатимуть знамениті артисти, як Ричард Керней, брат фільмового артиста „Боба" і інші, які виступали на найбільших сценах. Крім того виступатимуть співами й таннцями і місцеві сили. Вистава зачнеться кулачною боротьбою, яка заповідається дуже гарно.

Головним менаджером є Майкел О'Мелон, Українець, член У. Н. Союза, котрий покінчив з відзначенням Огайський університет і „Клівленд Лов Скул" і котрий є тепер в Кембел професором економії і новітньої історії.

—о—

БРІДЖПОРТ, ПА.

Листопадове свято.

Невеличка наша громада святкувала цього року Листопадове Свято особливо святочно. Наш священик підніс підчас панахиди, що сього року нам треба ще більше молитися як минулими роками, бо більше нещастє спало на рідну землю, бо там на рідній землі навіть не вільно відвідувати стрілецькі могили.

Простора словацька галя була виповнена народом по береги. З дива не можна було вийти, звідки то набралося стільки людей. Було багато й чужинців.

Гурток молодих дівчат і хлопців у народніх строях окружив стрілецьку могилу на сцені та відспівав народні пісні, які так і нагадували нам рідне село.

Місцевий священик розповів про листопадові дні та ляцькі звірства, а разом з тим підніс, що наш нарід держиться мимо катовань бодро. За ту бодру поставу і за свої терпіння, говорив бесідник, нарід наш дістав нагороду в виді своєї власної держави.

Громадянин Буката віддеклямував дуже гарно поему Франка „Каменярі", неначе би кликав увесь робучий український нарід до лупання скали, отої неволі й темноти.

Ветеран української Армії, д-р Володимир Галан, виголосив палку промову, в якій змалював славні події зперед 12 літ і визвольні змагання нашого народу та величні діла українських стрільців.

Наші діточки заграли ще на ріжних інструментах, а слухачам серце радувалося, коли гляділи на наше молоде покоління. Наш Гість з Филадельфії, п. Свистун, відспівав кілька гарних пісень і не міг скінчити зі співанням, бо захоплені слухачі домагалися щораз нових наддатків.

Велику прислугу зробив нам третий гість з Филадельфії, п. Дармограй, котрий виголосив промову по англійськи, а цього саме треба було, бо на салі були чужинці, міські урядовці й репортери.

По збірці відограно „Листопадову Ніч" у присутности автора, д-ра Галана. Представлення отсе ще більше піднесло поважний настрій, бо передавало хвилі, коли відроджувалась українська держава.

Присутний.

КАРНЕҐІ, ПА.

Протест громади.

Наша громада відчула глибоко ту трагедію, яку тепер переживає наш рідний край. Свої почування задокументувала громада участю у демонстраційнім поході, який влаштовано в Пітсбургу, дня 2. листопада. З громади нашої пішло демонструвати понад 1,000 людей разом з бандою.

Дня 16. листопада відправив адміністратор о. д-р Жук панахиду за нещасні жертви ляцьких звірств, а вечером влаштовано величаве протестаційне віче.

Недавно вибудувана простора галя була битком набита людьми. Прибули до нас і Шановні Гості, як о. Волощук і о. Кульматицький.

Капелян ветеранів, о. Волощук, промовляв по українськи до старших, а по англійськи до молоді. Загрівав до витревалости і допомоги старому краєви в його боротьбі за свободу.

Учитель Ягелло виступив з гарними продукціями свого хору і з деклямаціями, які випали дуже добре.

На дальшу боротьбу зібрано $100, які вислано до Обєднання.

Стефан Ялечко.

КЛІВЛЕНД, О.

Маніфестаційний похід.

Дні 2. і 15. листопада цього року остануть у добрій памяти клівлендських Українців на довгі часи.

Листопадове Свято випало величаво, але маніфестаційний похід випав краще й то мимо того, що не було часу для належитої підготовки такого великого діла. Але коли в робучий день станули до походу понад 10,000 людей, то це є дійсним успіхом і доказом великої політичної зрілости нашого громадянства.

Наші організації з Клівленду і Лейквуд зійшлися точно в означенім часі в Сентрал Арморі Гол і ждали на приказ до походу.

Комітет постарався о прапорці та синьо-жовті відзнаки, які продавали дівчата, а дохід з продажі був призначений на покриття коштів.

Перед походом голова комітету, громадянин А. Білінський, пояснив присутним причину і ціль цеї протипольської демонстрації.

Потім уділив предсідатель голосу провідникови Литвинів, інжинірови П. Я. Зурісови, котрий привитав зібраних від імени Литовців та візвав до боротьби з Ляхами, а призни з братнім литовським народом. У боротьбі з Польщею, говорив бесідник, Литва завжди буде по стороні Українців.

Американський старшина, адвокат М. Д. Ґустин підніс, що він добре перестудіював історію України і бачить ту велику кривду, яку завдається українському народови, коли йому відмовляється права до своєї власної держави. Але він певний, що український нарід ту державу здобуде, як тільки змагатиме до своєї цілі так солідарно, як солідарно тепер виступає проти польських звірств у Галичині. Потім всі уставилися в ряди. На переді повівали прапори: американський і український. За прапорами ступала почесна стрілецька сторожа, а далі приґравала музика В. Леська. За нею ступали: Січ ім. Вітовського, Гетьманська Січ, дівчата від Червоного Хреста, а за ними дівчата й хлопці в українських строях, а далі слідувала шкільна молодь, а що далі сестрицтва, брацтва, товариства й численні інші організації. А між ними молоденча узика під проводом гром. Сподаря. Всі організації виступили з таблицями, на яких були виписані польські злочини, поповнювані над українським народом. Знову дівчата роздавали прохожим летючки, в яких були подані причини нашої демонстрації.

Похід почався в третій годині пополудні й перейшов головними улицями міста до Грейс Арморі Гол, де розвязався.

Підчас походу американські репортери збирали ріжні інформації й фотографували похід, а зосібна наших дівчат в українських строях. Фотографії ті були потім поміщені в часописах.

Інтернаціональні дурисвіти, себто большевики, хотіли влаштувати в той самий день свій похід з протестом проти — фашизму, та з нього нічого не вийшло. Зате наш похід приніс розголос нашій справі й стрінувся з загальною симпатією населення міста й американської преси.

Святом і протестаційним походом займався комітет з таких осіб: А. Білінський, голова; гром. Пелехатий, писар; Я. Волянський, писар; Гавриляк, Каролька, Палівода, провірочна комісія; проф. Павловський і учитель А. Когут, управителі хорів; до пресової комісії ввійшли: д-р М. Гнатишин, адвокат Малецький і адвокат Білінський.

Я. Волянський.

Скупар купив собі два льоси та виграв на один із них 10 тисяч долярів.

— Уявіть собі, якого я маю пеха! — жалувався скупар перед знакомим.

— Якжеж „пеха", коли ви виграли на один льос десять тисяч долярів?! — здивувався знакомий.

— Та так, але навіщо я купив цей другий льос?

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВІЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, подає до відома своїм членам, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Проситься членів прибути на мітінг, вирівнати свої належитости. Буде справозданнє контр. комісії і вибір уряду на 1931 рік. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Петро Маліборський, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. св. Мих., від. 15, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів явитись. Буде вибір уряду, роздача календарів і полагодження деяких справ. — Петро Мартинюк, секр.

СТ. КЛЕР, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 31, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх членів явитись на цей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Ник. Вовчик, предс.; Мих. Томко, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє всіх членів і членкинь, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 6.30 ввечір, під ч. 323 — 2-го ул. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на рік 1931. Довгуючих членів проситься вирівнати свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Л., предс.; А. Круль, кас.; Н. Щір, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, в годині 2-ій пополудни, в сали Укр. Гор. Клюбу, 29 Джексон ул. Проситься всіх членів на сей мітінг явитись і вирівнати всі свої належитости та принести по 30 ц. за календар, які будуть роздані на мітінгу. Члени, котрі забрали книжочки з тікетами до розпродажі, мають принести на мітінг гроші за них або книжочки. Буде річне справозданє контр. комісії і вибір уряду на 1931 рік та приниманнє нових членів без оплати вступного. Не явившийся член буде караний після статута. — Н. Чолій, предс.; В. Мандзій, секр.; Гр. Скробач, скарбник.

ВАНДЕРГРІФТ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 110, повідомляє, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в годині 1.30 пополудни, в домі Т. Русицького. Всі місцеві і позамісцеві члени мають явитись на сі збори і вирівнати свої належитости. Буде вибір уряду на 1931 рік. Не явившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Іван Завальницький, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Друж. Князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і членкинь, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в галі Укр. Прав. Громади, 138 Арлінгтон ул. зараз по відправі. Тому, що є річний мітінг, кождий член обовязково має прийти і вибрати уряд на 1931 рік. Не явившийся член буде караний 1 дол. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — С. Бойко, Д. Сілінський, Н. Давискиба.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє усіх своїх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, точно в годині 2-ій пополудни в гали Укр. Нар. Дому, 237 Гові Еве. На тих зборах буде справозданнє урядників за 1930 рік і вибір уряду на 1931 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть виключені. Хто ще не належить до нашого Тов., а хотів би належати, нехай прийде на ті збори та впишеться до Тов. і У. Н. Союза. Хто з членів не буде на річних зборах, то з ним поступиться після статута. — Волод. Лелет, предс.; Мих. Гуцалюк, кас.; Мих. Федорів, фін. секр.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 327, повідомляє усіх членів і членкинь, що річний мітінг відбудеться в суботу, 20 грудня, в год. 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься усіх явитись на мітінг. Буде річне справозданнє і вибір уряду на 1931 рік. Проситься довгуючих членів вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься родичів записувати свої діти в ряди У. Н. Союза. Не явившийся член або членкиня підлягає карі після статута і утраченню голосу на 6 місяців. — Іван Гречин.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня в Укр. Парохіяльній Школі на Ривер ул., зараз по Сл. Божій. Є важні справи, отже проситься о як найбільше число членів присутних на сім мітінгу. Се є остатній мітінг в році, тому взивається всі довгуючих членів вирівнати свої залеглости перед замкненням річного рахунку, бо будуть суспендовані. В тім місяци будемо принимати нових членів і дітей без вступного. — П. Саламаха, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Відділ 53 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, в годині 3-тій попол., в Народ. Домі. Присутність кождого члена пожадана. — Мих. Усик, предс.; Павло Шпікула, секр.; Вол. Малісевич, кас.

ВІЛКС БЕРРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в годині 3-тій пополудни. На сей мітінг має прибути кождий член, бо будуть важні справи до полагодження. Буде справозданнє уряду і вибір уряду на 1931 рік. Члени, котрі довгують, а не будуть присутні на мітінгу, будуть суспендовані. — Петро Герман, секр.

СМОК РОН, ПА. Бр. св. Георгія, від. 135, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 1-ій пополудни. Обовязком є кождого члена прибути на час і вирівнати свої залеглости, бо інакше буде суспендований. Буде вибір уряду на 1931 рік і розданнє календарів. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Павло Щапар, предс.; Андрій Піхкалицький, кас.; Антін Клим, секр.

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Річний мітінг Бр. св. Михаїла, від. 90, відбудеться 21 грудня, по Службі Божій, в гали церковній. Уряд просить всіх членів прийти на сей мітінг. — М. Комарицький, В. Солоп.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Володимира, від. 105, повідомляє всіх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 3-тій пополудни, в Укр. Громаді, під ч. 2051 Рован ул. Найставн. На сей мітінг обовязком є кождого члена явитись, бо буде справозданнє уряду і контр. комісії та вибір уряду на 1931 рік. Довгуючим членам пригадується, щоб вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Павло оЧрний, предс.; Стефан Крайних, кас.; Стефан Борис, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Мих., від. 350, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 5-ій вечером, в гали церковній, 135 Грінвінч Еве. Члени, не явившіся на мітінг і не вирівнавші своїх вкладок, будуть суспендовані. — Андрій Кругляк, предс.; Сем. Панасюк, кас.; С. Корівчак, секр.

СЕЙР, ПА. Мітінг Тов. Вільних Козаків, від. 236, відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 7-мій ввечір, в гали церковній. Всі члени мають явитись, бо будуть під карою член 1 дол., а урядник 2 дол. На сім мітінгу буде справозданнє уряду за 1930 рік і вибір уряду на 1931 рік. Також буде збірка вкладок за місяць грудень. — Мих. Ковалевич, секр.; Василь Бабій, предс.; Гнат Фетчак, кас.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в У. Н. Д., 14 Стріт і 4 Евеня. Просимо усіх членів прийти і вирівнати свої залеглости, бо інакше за не будеться відсилати їх вкладок до гол. каси, і тимсамим втратять усяке право до Тов. і У. Н. Союза. Котрий член не заплатить не має права голосу і не може бути вибраний урядником. Буде справозданнє урядників і вибір уряду на 1931 рік. Будемо принимати нових членів без оплати вступного, тому кождий член повинен привести хоч одного нового члена. — Петро Пастернак, писар.

АМБРІДЖ, ПА. Отсим повідомляється усіх членів відділу 270, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в годині 1-ій попол., у власнім домі. Всі члени мають явитись на ті збори; не явившийся член буде караний 1 дол. Кождий член мусить вирівнати всі свої належитости, бо інакше буде суспендований. Позамісцеві члени мають прислати свої вкладки наперед. На тім мітінгу будеться принимати нових членів без оплати вступного. Родичі, котрі ще не вписали своїх дітей, нехай прийдуть на мітінг і впишуть їх. — Теодор Кульчицький, предс.; Антін Уштан, кас.; Мих. Фук, секр.

ДОНОРА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 232, повідомляє місцевих і позамісцевих своїх членів і членкинь, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали литовській. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівнати свої належитости та почути справозданнє уряду і контр. комісії. Буде вибір уряду на 1931 рік. Будемо принимати нових членів без оплати вступного. Кождий член повинен принести 30 ц. за календар, який отримає на сім мітінгу. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Юрко Годлик, предс.; Михаіл Ріпка, кас., Іван Пандрак, секр.

СКРЕЙТОН, ПА. Тов. Усп. Преч. Богородиці, від. 123, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в Укр. Нар. Церковній Гали при Норт Мейн і Гавол ул. Проситься всіх членів явитись на мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Початок мітінгу точно 2-га год. попол. Будемо роздавати календарі на 1931 рік, за котрий кождий член має заплатити 30 ц. Довгуючих членів напоминається, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мих. Годованець, секр.

ПЕН АЛЕН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 95, повідомляє всіх членів, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, точно в годині 1-ій пополудни, там, де звичайно. Проситься всіх членів явитись на мітінг, бо буде вибір уряду на 1931 рік. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости. Проситься всіх членів принести по 1 дол. на фонд УВО. — Н. Гиль, предс.; Юрій Борута, кас.; Тимко Гурин, секр.

ВОДЕРВЛІТ, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 13, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 4-тій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, ріг 25 Евені і 25 ул. Обовязком є кождого члена бути на сім мітінгу, бо буде вибір уряду на 1931 рік і другі важні справи. Котрий член не буде на мітінгу, то вкладку від него будеться брати в іншім місци і заплатить кару після ухвали. Кождий член повинен принести по 30 ц. за календар. — Вас. Футуляйчук, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в гали де звичайно, в годині 3-ій пополудни. Також се Братство возьме участь в поході на свого патрона, до церкви, а кождий член має явитися на год. 9.30 рано на гали, а по Сл. Божій відбудеться панахида за всіх померших членів. — Гарасим Мисак, пр.; Михаїл Вітів, кас.; Михаїл Зельвак, секр.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 330, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі. На порядку нарад є важні справи до полагодження, тому обовязково кождий член повинен бути на мітінгу. Довгуючі повинні вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. Буде справозданнє уряду і вибір уряду на 1931 рік. — Никола Паламар, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 229, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня. Проситься членів явитись, бо буде вибір уряду на 1931 рік. Також пригадується, щоби кождий член приніс 30 ц. за календар, бо без грошей календаря ніхто не дістане. — Іван Тарас, предс.; Мих. Кацюпка, кас.; Петро Дочич, секр.

АЛИКВІПА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 120, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, в годині 1-ій пополудни. Проситься членів прибути на означений час. Буде вибір уряду на 1931 рік і справозданнє контр. комісії. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з членства. Не вившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. Будемо принимати нових членів, тому інтересовані повинні привести з собою своїх знакомих. — Михайло Бац., фін. секр.

НЮ БРІТЕЙН, КОНН. Бр. св. Петра і Павла, від. 254, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться 19 грудня, в годині 7-мій ввечір, в Укр. Гали. На сей мітінг має явитися кождий член і членкиня, бо буде вибір уряду на 1931 рік. Також будуть предложені важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть виключені з членства. Кождий член має принести 30 ц. за календар. Хто еще не вписав своїх дітей до У. Н. Союза, нехай зробить се на тім мітінгу. — Юрій Зень, секр.

ДУРГАМВІЛ, Н. Й. Тов. Рільних, від. 188, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться 21 грудня. Кождий член має явитись на мітінгу. Фармери, котрі хотять приступити до У. Н. Союза, нехай прийдуть на мітінг. Фармерів прибувших з переступними листами прошу голоситися на адресу: Jacob Kulczyski, Durhamville, N. Y.

БАЙОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 281, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в птницю, 19 грудня, в годині 8-мій ввечір, в гали У. Н. Дому, 33-35 Вест 19-та вул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки. Будемо роздавати календарі на 1931 рік і буде вибір уряду на слідуючий рік. Не явившийся член підлягає карі. — М. Петруняк, предс.; І. Кот, кас.; Л. Бачинський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, точно в год. 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан на Френклин ул. Хотяй раз в рік без виїмку, чи то член чи членкиня, повинні явитись на мітінгу всі. Членкині мають те саме право і обовязки, що і члени. Члени і членкині мають вирівнати рахунки своїх вкладок, щоби не наражуватись на суспендацію. Буде розданнє календарів, справозданнє урядників за 1930 рік, вибір уряду на 1931 рік і інші важні справи. Члени молодечого відділу від літ 15 мають явитись на год. 4-ту пополудни. — Іван Хмелик, предс.; Семен Рудакевич, кас.; Володимир Сегінь, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 114, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться 21 грудня, в годині 3-тій пополудни, в Укр. Школі, 538 Овк Ст. Проситься, щоби кождий член явився на тім мітінгу, бо буде вибір уряду на 1931 рік і розданнє календарів У. Н. Союза. Не явившийся член підлягає карі після статута. — Теодор Сенчук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в суботу 20 грудня, годині 7.30 ввечір, в Укр. Гор. Клюбі при 618 В. Лакавана Еве. Кождий член повинен явитися на зборах; не явивші членц будуть підлягати ухвалі з минувших зборів. На зборах контр. комісія здасть звіт почім відбудеться вибір уряду на 1931 рік. — В. Павлишин, голова; Н. Вітушинський, кас.; Р. Рубльовський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній, 127 Парк ул. Проситься всіх прибути на означений час, бо є много справ до полагодження. Буде справозданнє уряду і вибір уряду на 1931 рік та розданнє календарів за доплатою 30 ц. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — К. Марущак, предс.; Н. Рошка, кас.; Й. Децембер, секр.

СПРІНГ ВАЛЕЙ, Н. Й. Укр. Тов. Просвіта, від. 16, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в суботу, 20-го грудня, в годині 6-тій ввечір, в домі Тов. Просвіти. Проситься всіх членів прибути хоч раз в рік, бо будуть важні справи. Будемо принимати нових членів і дітей до У. Н. Союза. Уряд здасть справозданнє за цілий рік. Довгуючих напоминається, щоби вирівнали свої залеглости. Буде вибір уряду на 1931 рік. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Брега, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудетьс в неділю, 21 грудня, точно в год. 2-ій пополудни, в гали де звичайно. Кождий член обовязково має витись на мітінгу в означений час, бо маємо досить важних справ до полагодження. Буде вибір уряду на 1931 рік і читаннє статута братського. Се є послідний мітінг в році тож пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости найдальше до 27-го сего місяця, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийс член на сім мітінгу буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — Ів. Дорофей, предс.; А. Іванів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 21 грудня, точно в годині 1-ій пополудни, в Укр. Домі, 847 Н. Френклін ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є богато справ до полагодження: справи які відложено до річного мітінгу і нові важні справи. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Контр. комісія і урядники здадуть справозданнє. Буде вибір уряду на 1931 рік. — П. Кобільник, гол.; М. Кончак, скарб.; Ілько Савчин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 21 грудня, точно в годині 3-тій пополудни, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Кождий член має явитись на сих зборах, бо буде вибір уряду на 1931 рік. Також пригадується всім тим членам, котрі забрали тікети і котрим вислано до дому, з 15-літньої річниці нашого Товариства, аби поприносили на сі збори. Член, котрий не виться на сих зборах, безумовно буде караний після статута. — Мих. Ямка, предс.; Гр. Левіцький, кас.; М. Жуковський, фін. секр.; Ст. Опришко, рек. секр.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(17)

Тарзан ще стискав в одній руці ніж, котрий він найшов у хаті свого батька. Припадково він звернув його проти волохатої груди. Як ніж потонув у тіло, гориль заревів з болю й люти. Тоді Тарзан утопив ціле вістре по рукоять кілька разів у груди Больгана.

Гориль дер своїми сильними клеваками тіло хлопця коло шиї й на грудях. Рука хлопця вдаряла довгим, гострим ножем все слабше й слабше. Потім мала постать зіштивіла, і Тарзан покотився на землю без життя.

Подальше племя малп чуло крик визову гориля. Скоро вони відкрили, що Тарзана не було. Керчак, малпячий король, сильно противився висилці помочи. Він ніколи не любив дивної сироти. Але Каля була иншої думки. Вона просто летіла через помотане галузя.

Нагло вона натрафила на них. Побачила їх при яснім світлі місяця. Мале тіло Тарзана, подерте й покроване, а коло нього величезний самець гориль мертвий. Вона кинулася до Тарзана, слухала, чи в ньому ще є знаки життя. Вона могла ледво вичути віддих. Вона занесла його ніжно в темну гущавину, назад до племени.

Богато днів і ночий Каля сиділа коло Тарзана, приносячи йому поживу й воду устами. Вона лизала його рани, вимиваючи їх у сей спосіб. По довгім часі, який видавався вічністю, хлопчина нарешті міг знову стати на ноги. Проминув ще один місяць і він уже був сильний і жвавий, як давнїше.